

**Zapominamy, że szczepienia przeciwko HPV to również ochrona przed rakiem odbytu
Aż 9 przypadków na 10 spowodowanych jest zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego.**

21 marca w ramach Europejskiego Miesiąca Świadomości Raka Jelita Grubego obchodzimy Dzień Świadomości Raka Odbytu. - To dobry moment, by przypomnieć wszystkim, że wprowadzony 1 czerwca 2023 r. ogólnopolski program szczepień przeciwko HPV (human papillomavirus – HPV) może również zmniejszyć zachorowalność na raka odbytu. - mówi Iga Rawicka, Prezes Fundacji Europa Colon Polska.

- W kontekście bezpłatnego programu szczepień dużo mówimy o profilaktyce raka szyjki macicy, niemal zapominając, że ten wirus odpowiada również za inne nowotwory - podkreśla Iga Rawicka. - Jednym z nich jest właśnie rak odbytu. Na to, że w ogóle niechętnie mówimy nowotworze odbytu wpływa wciąż tabu wokół tej części ciała, ale warto podkreślić, że rak odbytu dotyczy obu płci.

Szczepienia przeciwko HPV kontra rak odbytu

Większość przypadków raka odbytu rozpoznaje się u osób w wieku od 50. do 80. roku życia. Przed 50-tką rak odbytu występuje częściej u mężczyzn, ale po 50. roku życia taką diagnozę słyszy więcej kobiet. W 2020 r. w Unii Europejskiej zdiagnozowano ten nowotwór u 9249 osób. W Polsce w 2022 r. zarejestrowano 299 nowych zachorowań na raka odbytu i 294 zgony z tej przyczyny.

Niewiele mówi się o tym, że to zakażenie HPV jest najważniejszym czynnikiem ryzyka raka odbytu. Szacuje się, że aż 90 procent nowotworów tego typu jest spowodowanych przez onkogenne typy tego wirusa. Za pozostałe 10 procent zachorowań odpowiadają przede wszystkim niedobory odporności, podeszły wiek, palenie tytoniu czy przebyta radioterapia.

- Musimy mieć świadomość, że zakażenia HPV bardzo trudno jest uniknąć - podkreśla Iga Rawicka. - Zdaniem specjalistów, większość osób zakażonych nie jest tego świadoma, bo zakażenie przebiega bez objawów lub są one skąpe. Na szczęście, w 90 procentach przypadków dochodzi do samoistnego wyleczenia, jednak u pozostałych 10 procent przewlekłe zakażenie onkogennymi typami HPV może wywoływać nowotwory w wyniku zmian genetycznych w ludzkich komórkach. Jedynym sposobem, by uniknąć tego zagrożenia jest poddanie się szczepieniu oraz w przypadku raka odbytu dodatkowo możemy wykonywać takie badania profilaktyczne jak badania per rectum czy kolonoskopia lub sigmoidoskopia.

Co trzeba wiedzieć o raku odbytu?

Głównym czynnikiem ryzyka raka odbytu jest wspomniany wcześniej wirus brodawczaka ludzkiego (HPV). Inne ważne czynniki ryzyka obejmują dużą liczbę partnerów seksualnych w ciągu całego życia, zakażenie wirusem HIV, choroby autoimmunologiczne i palenie papierosów.

Rak odbytu dzieli się na dwa typy. Pierwszy z nich to rak brzegu odbytu, który rozwija się w skórze otaczającej odbyt, ale nie dalej niż 5 cm od ujścia odbytu. Drugi to rak kanału odbytu, powstający pomiędzy ujściem odbytu, a wyczuwalną w badaniu palcem górną krawędzią zwieracza zewnętrznego odbytu. Bez mała 90 procent wszystkich nowotworów złośliwych rozwijających się w tej okolicy to raki płaskonabłonkowe (i ich liczne warianty). Rak gruczolowy, typowy dla raka jelita grubego, rozwija się w odbycie dużo rzadziej.

Zwykle pierwszym objawem jest krwawienie z odbytu oraz wyczuwalny, często nierówny guzek (stwardnienie) w skórze bezpośrednio sąsiadującej z odbytem, w samym odbycie lub w krótkim kanale odbytu. Bywa też, że pierwszym symptomem choroby są dopiero powiększone węzły chłonne w pachwinie, bo tam w pierwszej kolejności pojawiają się przerzuty. Takie objawy bezwzględnie wymagają konsultacji lekarskiej i pilnej diagnostyki z pobraniem wycinka do badania mikroskopowego. To bardzo ważne, by jak najszybciej potwierdzić lub wykluczyć nowotworowe pochodzenie zmian. Dlaczego? Bo podobne objawy mogą towarzyszyć także nienowotworowym schorzeniom, jak żylaki odbytu, szczelina odbytu czy ropień odbytu. Błędna diagnoza może opóźnić wdrożenie właściwego leczenia.

Objawy, na które warto zwrócić uwagę.

- Krwawienie wokół odbytu lub krew w stolcu
- Dyskomfort w okolicy odbytu, w tym swędzenie, ból lub ucisk
- Guz lub masa w otworze odbytu
- Zmiany w wypróżnieniach, nietrzymanie stolca
- Obrzęk węzłów chłonnych w okolicy odbytu/pachwiny

W leczeniu raka odbytu wykorzystuje się przede wszystkim jednoczasową radiochemioterapię i leczenie chirurgiczne. W przypadku konieczności wykonania rozległej operacji wytwarza się stałą przetokę jelitową na brzuchu (stomię). Jeśli jest to możliwe, stosuje się zabiegi laparoskopowe, które są minimalnie inwazyjne i gwarantują szybszy powrót do zdrowia. Blizny pooperacyjne są 10 razy mniejsze niż przy klasycznych zabiegach. Pacjent traci (średnio o 53%) mniej krwi i szybciej wraca do domu oraz normalnej aktywności społecznej i zawodowej.

#

Fundacja EuropaColon Polska została powołana w marcu 2017 roku. Jest członkiem wielu międzynarodowych organizacji pacjentów, w tym Digestive Cancers Europe. Celem działań Fundacji jest przede wszystkim zwiększenie świadomości społecznej na temat nowotworów przewodu pokarmowego ze szczególnym uwzględnieniem raka jelita grubego. Podstawowym celem Fundacji jest promowanie profilaktyki, wczesnego wykrywania i właściwego leczenia nowoczesnymi i skutecznymi metodami terapeutycznymi w celu poprawy jakości życia pacjentów onkologicznych i pomoc w powrocie do zdrowia.

Materiały edukacyjne dla pacjentów <https://europacolompolska.pl/nagroda-wolfram-nolte/>
Więcej informacji o fundacji: <https://europacolompolska.pl/>

Kontakt dla mediów:

Iga Rawicka iga@europacolompolska.pl;
tel.: 600 600 166